

EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU STUDIÓW ARCHEOLOGIA

poziom kształcenia	studia drugiego stopnia
profil kształcenia	ogólnoakademicki
tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta	magister

1. Umiejscowienie kierunku w obszarze (obszarach) kształcenia z uzasadnieniem

Studia z zakresu *archeologii* mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych ze względu na sposób uprawiania archeologii, na przedmiot badań i metody badań, podejmowane w przekazywaniu wiedzy na temat pradziejów i wczesnych dziejów społeczeństw z obszaru Europy, zwłaszcza Europy Środkowej, jak i z terenów kultur pozaeuropejskich. W Europie kontynentalnej archeologia mieści się w grupie nauk historycznych, odmiennie sytuuje się w tradycji anglosaskiej, gdzie znajduje się w ramach antropologii kulturowej lub społecznej. Archeologia prahistoryczna definiowana jest najogólniej jako dyscyplina zajmująca się dziejami kultury ludzkiej i procesami społecznymi w czasach przedpiśmiennych, natomiast archeologia średniowieczna i nowożytna oraz orientalna i klasyczna, dotyczy czasów, w których posługiwano się pismem. W ostatnim czasie archeologia należy do dynamicznie rozwijających się nauk i dlatego programy studiów muszą być dostosowane do tej dynamiki. Przedmiotem jej zainteresowań są w szczególności działania ludzi i efekty tych działań, w związku z tym rozważane są takie zagadnienia jak: strategie gospodarcze i ich usytuowanie ekologiczne, organizacja społeczeństwa, symboliczne aspekty życia („sztuka”, „religia”), etc. Archeologia daje w rezultacie obraz poszczególnych zjawisk i procesów społecznych w konkretnym czasie i przestrzeni w przeszłości (w pradziejach, średniowieczu i starożytności). Umiejscowienie archeologii w obszarze nauk humanistycznych wynika zasadniczo z faktu, że dyskusja nad kwestiami poznawczymi w humanistyce doprowadziła do pojawienia się w archeologii refleksji nad sposobami uprawiania archeologii i dociekań nad przeszłością, czego wyrazem jest ukonstytuowanie się podejść interpretacyjnych w badaniach archeologicznych. Doprowadziło to do powstania różnorodnych i odmiennych konceptualizacji przeszłej rzeczywistości. Przyczyniły się do tego m.in. studia z pogranicza historii, geografii, antropologii, filozofii. Miały one wpływ nie tylko na teorię archeologii, ale zwłaszcza na jej metody badawcze, w tym metody z zakresu źródłoznawstwa oraz na praktykę.

Początek nowego tysiąclecia to dla *archeologii* moment konfrontacji z nowymi technologiami przetwarzania danych i komunikacji medialnej, czy intermedialnej. Rozwinęła się w archeologii analiza przestrzenna dzięki GIS, pozwalającemu na łączenie różnorodnych danych przestrzennych. Archeologia jest dziś dziedziną globalną, a także interdyscyplinarną. Buduje programy badawcze na styku nauk historycznych, społecznych i przyrodniczych, pozostając nauką humanistyczną. Te aspekty wiedzy realizuje program studiów z zakresu *archeologii*.

Profil ogólnoakademicki *archeologii* przejawia się w wielu aspektach. Pierwszy dotyczy szerszej oferty zajęć skoncentrowanych na problemach źródłoznawczych, zagadnieniach teoretycznych archeologii na tle rozwoju humanistyki oraz ich praktycznych zastosowań. Archeologia oferuje w ramach programu studiów drugiego stopnia zajęcia z zakresu archeologii pradziejowej i średniowiecznej, następnie archeologii orientalnej i antycznej oraz dziedzictwa archeologicznego. Wprowadzenie zajęć z zakresu dziedzictwa archeologicznego wpisuje się we współczesne oczekiwania wobec archeologii konserwatorskiej.

Studia drugiego stopnia z zakresu *archeologii* dają absolwentom ogólne wykształcenie humanistyczne oraz pogłębioną, uporządkowaną i zróżnicowaną wiedzę archeologiczną w zakresie teorii, metod i praktyki archeologicznej. Celem archeologii jest rekonstrukcja przeszłości (bardziej tradycyjne podejście) lub jej interpretacja w aspekcie zjawisk i procesów zmian kultury i społeczeństwa, czyli konstrukcja obrazów przeszłości (współczesne podejście). Dlatego studia drugiego stopnia w zakresie archeologii mają na celu nabycie pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji z zakresu metodyki badań terenowych, umiejętności i wiedzy źródłoznawczej, rekonstrukcji/konstrukcji obrazu przeszłości, specjalizacji - w tym teoretycznych i szczegółowych w nowoczesnej archeologii.

2. Efekty kształcenia

Objaśnienie oznaczeń:

- K** (przed podkreślnikiem) – kierunkowe efekty kształcenia
W – kategoria wiedzy w efektach kształcenia
U – kategoria umiejętności w efektach kształcenia
K (po podkreślniku) – kategoria kompetencji społecznych
01, 02, 03 i kolejne – numer efektu kształcenia

SYMBOL	Efekty kształcenia dla kierunku studiów <i>archeologia</i> Po ukończeniu studiów drugiego stopnia na kierunku studiów <i>archeologia</i> absolwent:	Odniesienie do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych
WIEDZA		
K_W01	ma pogłębioną wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej nauk humanistycznych, którą potrafi twórczo stosować w archeologii	H2A_W01 H2A_W05
K_W02	zna szczegółową terminologię archeologii	H2A_W02 H2A_W03
K_W03	ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorie, metodologię i metody z zakresu archeologii	H2A_W03 H2A_W02 H2A_W07 H2A_W09
K_W04	ma uporządkowaną, i znacznie pogłębioną wiedzę z zakresu archeologii, prowadzącą do specjalizacji: archeologia pradziejowa i średniowieczna, orientalna i antyczna, a także dziedzictwo archeologiczne	H2A_W04
K_W05	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dyscyplinami z obszaru nauk społecznych, przyrodniczych i ścisłych, pozwalającą na integrowanie perspektyw właściwych dla kilku dyscyplin naukowych	H2A_W05 H2A_W01
K_W06	ma szczegółową wiedzę o współczesnych osiągnięciach archeologii w poszczególnych ośrodkach i szkołach badawczych archeologii	H2A_W06
K_W07	zna i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji, wartościowania i problematyzowania różnych wytworów kulturowych (artefaktów i ekofaktów) oraz minionych procesów w ramach wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych archeologii (prahistorii)	H2A_W07 H2A_W03 H2A_W05 H2A_W06
K_W08	zna i rozumie metody gromadzenia archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzania nimi i przetwarzania z pomocą dostępnych technik	H2A_W07 H2A_W03
K_W09	ma wiedzę dotyczącą prac naukowo-technicznych w trakcie terenowych badań archeologicznych i na temat samodzielnego nimi kierowania	H2A_W07 H2A_W03
K_W10	zna i rozumie pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego i własności intelektualnej	H2A_W08
K_W11	ma pogłębioną wiedzę o kompleksowej naturze języka i historycznej zmienności jego znaczeń w zakresie archeologii	H2A_W09
K_W12	ma wiedzę o instytucjach kultury związanych z archeologią (dziedzictwem archeologicznym) i orientację we współczesnym życiu naukowym archeologii oraz działalności popularyzatorskiej	H2A_W10

	UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	potrafi wyszukiwać, gromadzić, analizować, oceniać, selekcjonować i integrować informację z wykorzystaniem różnych źródeł oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy na gruncie archeologii	H2A_U01 H2A_U05 H2A_U07
K_U02	posiada pogłębione umiejętności badawcze w zakresie: a) analizy prac innych autorów, syntezy różnych idei i poglądów, b) doboru metod i konstruowania narzędzi badawczych, pozwalających na c) oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie archeologii, oraz d) opracowanie i prezentację wyników	H2A_U02 H2A_U04
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę archeologiczną i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować autonomiczne działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową	H2A_U03
K_U04	posiada umiejętność integrowania wiedzy z różnych dziedzin archeologii oraz jej zastosowania w różnych sytuacjach	H2A_U04 H2A_U02
K_U05	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę i interpretację różnych rodzajów źródeł archeologicznych (artefakty, ekofakty) stosując oryginalne podejścia, uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii w celu określenia ich znaczeń, oddziaływania społecznego, miejsca w procesie historyczno-kulturowym	H2A_U05 H2A_U01 H2A_U07
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych opinii oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań	H2A_U06 H2A_U02 H2A_U04
K_U07	posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o źródłach archeologicznych z różnych okresów i wybranych regionów na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność opracowań krytycznych w różnych formach i różnych mediach	H2A_U07 H2A_U02 H2A_U05
K_U08	potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami z zakresu archeologii i dyscyplin pokrewnych oraz niespecjalistami w języku polskim i w zależności od potrzeby języku obcym, a także posiada umiejętność popularyzowania wiedzy o archeologii, przeszłych wytworach kulturowych oraz instytucjach archeologicznych	H2A_U08 H2A_U01
K_U09	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania różnych prac pisemnych w języku polskim i okazjonalnie języku obcym	H2A_U09
K_U10	posiada pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i języku obcym, w zakresie archeologii oraz na jej pograniczu z innymi naukami, z którymi współpracuje	H2A_U10
K_U11	ma umiejętności językowe w zakresie archeologii zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	H2A_U11
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia również innych osób oraz promować wiedzę archeologiczną w społeczeństwie	H2A_K01 H2A_K03
K_K02	potrafi współdziałać i pracować w grupie, w szczególności w związku z wykonywaniem zawodu archeologa, przyjmując w niej różne, także kierownicze role	H2A_K02 H2A_K04
K_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania związanego z archeologią	H2A_K03 H2A_K01 H2A_K04

K_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga wyzwania związane z wykonywaniem zawodu archeologa	H2A_K04 H2A_K02 H2A_K03
K_K05	aktywnie uczestniczy w działaniach na rzecz zachowania dziedzictwa archeologicznego regionu, kraju, Europy	H2A_K05
K_K06	uczestniczy w życiu kulturalnym, korzystając z różnych mediów, interesuje się aktualnymi wydarzeniami kulturalnymi, potrafi propagować w społeczeństwie wiedzę archeologiczną	H2A_K06